

Начало>Вашите права>Основни права>Стопанска дейност и права на човека

Стопанска дейност и права на човека

Стопански дейности, които биха могли да окажат отрицателно въздействие върху правата на човека в световен мащаб, и реакцията на ЕС.

Стопанските дейности са двигателят на икономиката, тъй като допринасят за икономическото и социалното развитие чрез създаването на работни места и предоставянето на стоки и услуги. Същевременно те биха могли да имат неблагоприятно въздействие върху правата на човека, включително аспектите, свързани с околната среда, труда и обществото.

По-специално предприятията (чрез своите дейности или бездействия и тези на техните вериги на доставки) могат да повлияят отрицателно на целия спектър от международно признати права на човека, като например:

граждански и политически права
икономически и културни права
равенство и недискриминация
права на детето
свобода на изразяване
защита на данните
право на справедлив съдебен процес
екологични права и устойчивост
трудова права
здравни права
защита на потребителите

За да се гарантира положителният принос на предприятията и да се предотврати тяхното отрицателно въздействие, Организацията на обединените нации (ООН), Международната организация на труда (МОТ) и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) са определили подход към глобалните очаквания за отговорна стопанска дейност.

По-специално:

Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека от 2011 г. са първите международно приети стандарти за предотвратяване и справяне с рисковете за правата на човека, свързани със стопанската дейност.

Насоките на ОИСР, приети през 1976 г. и **актуализирани през 2011 г.**, включват глава относно правата на човека, която е в съответствие с ръководните принципи на ООН за правата на човека.

Тристранната декларация на МОТ за принципите относно многонационалните предприятия и социалната политика беше актуализирана през 2017 г. с цел включване на нови трудови стандарти, както и позоваване на ръководните принципи на ООН за правата на човека и Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие.

Освен това през **2016 г.** Съветът на Европа прие **Препоръка относно бизнеса и правата на човека**, насочена към предоставяне на достъп до правни средства за защита, със специален акцент върху допълнителните нужди от закрила на работниците, децата, коренното население и защитниците на правата на човека.

Във връзка с достъпа до правни средства за защита в ръководните принципи на ООН за правата на човека се посочва, че от държавите се очаква да предприемат необходимите стъпки, за да гарантират достъп до ефективни правни средства за защита на лицата, засегнати от злоупотреби, свързани със стопанската дейност. Това може да бъде постигнато чрез правни, административни, законодателни и други подходящи средства. В ръководните принципи на ООН за правата на човека се посочва също така, че от дружествата, които са причинили или допринесли за неблагоприятни последици с дейността си, се очаква да се справят с тях чрез корективни мерки.

Реакция на ЕС

Европейската харта на основните права съдържа няколко относими правила, като например тези относно:

забраната на робството и на принудителния труд (член 5)
свободата на стопанската инициатива (член 16),
недискриминацията (член 21)
правата на детето (член 24)
справедливите и равни условия на труд (член 31)
забраната на детския труд (член 32)
медицинските грижи (член 35)
опазването на околната среда (член 37)
защитата на потребителите (член 38)
правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес (член 47).

ЕС предприе следните действия във връзка с отрицателното въздействие на стопанските дейности върху правата на човека:

2011 г. — Стратегия на ЕС, в която се подчертава ангажиментът за прилагане на ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека

2015 г. — **Преглед от страна на Комисията на напредъка на ЕС по отношение на ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека**

2017 г. — В **доклад на Агенцията за основните права** се препоръчва подготвянето на преглед на всички правни средства за защита, изготвен на ясен език и достъпен за широката общественост.

2019 г. — Преглед от страна на Комисията на напредъка:

Корпоративна социална отговорност, отговорно бизнес поведение, бизнес и права на човека (SWD (2019) 143)

2019 г. —

Специален доклад на Агенцията за основните права относно свързаните със стопанската дейност нарушения на правата на човека, докладвани в ЕС, и наличните средства за правна защита

Последна актуализация: 28/07/2020

Тази страница се поддържа от Европейската комисия. Информацията на тази страница не отразява задължително официалната позиция на Европейската комисия. Комисията не поема никаква отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. За да се запознаете с правилата относно авторското право за страниците на ЕС, моля прочетете правната информация.